

**ПРО КУЛЬТУРНЕ СПІВРОБІТНИЦТВО УКРАЇНИ
ІЗ ЗАРУБІЖНИМИ КРАЇНАМИ
у червні 2021 року**

*(оглядова довідка за матеріалами
преси, інтернету та неопублікованими документами)*

В Україні

6 червня Надзвичайний і Повноважний Посол Королівства Швеція в Україні Тобіас Тибберг і перша леді України О. Зеленська відкрили у Києві артзону, присвячену тисячолітній дружбі двох країн. Захід приурочено до святкування Національного дня Швеції. Розроблений пішохідний маршрут від Національного музею історії України до Арки дружби народів презентував ключові цінності, які найбільше об'єднують Україну та Швецію, і діяв до 1 липня. Того ж дня у Музеї Ваза в Стокгольмі запрацював україномовний аудіогід. А 16 червня Тобіас Тибберг і О. Зеленська запустили аудіогід шведською мовою в Музеї історії Полтавської битви.

Міністр культури та інформаційної політики України О. Ткаченко взяв участь у конференції «Розумна політика щодо штучного інтелекту. Виклики та можливості ЗМІ та демократії», яку 10–11 червня в онлайн-форматі провів Секретаріат Ради Європи (м. Нікосія, Кіпр). Представник України підтримав резолюцію Ради Європи щодо безпеки журналістів та повідомив, що МКІП створило робочу групу за участі Ради Європи, МВС, СБУ, Офісу Генерального прокурора, Нацполіції України і організацій громадянського суспільства, яка щокварталу проводить моніторинг ефективності розслідування справ, щодо яких були надіслані повідомлення до Платформи Ради Європи для сприяння захисту журналістики та безпеки журналістів.

А 15 червня О. Ткаченко зустрівся з Надзвичайним і Повноважним Послом Литовської Республіки в Україні Вальдемарасом Сарапінасом. Сторони обговорили такі питання: проєкт робіт щодо відтворення надгробного пам'ятника великому гетьману литовському, князю Костянтину Острозькому в Успенському соборі Києво-Печерської лаври (український внесок у фінансування робіт дозволить завершити роботи майже на 90%); проведення мистецьких заходів у Литві та Україні, які популяризуватимуть спільне історичне минуле; збільшення кількості музейних проєктів (зокрема в березні 2020 року розпочався

п'ятирічний цикл спільних художніх виставок «Національні музеї Литви та України»).

3 червня заступниця міністра культури та інформаційної політики України С. Фоменко взяла участь у презентації нового проєкту Європейського Союзу для країн Східного партнерства *EU4Culture*, спрямованого на підтримку сектору культури та креативних індустрій, з особливим акцентом на нестоличні міста. Представниця України підкреслила актуальність проєкту для нашої країни в контексті реформи децентралізації. Проєкт фінансується ЄС і реалізується Гете-інститутом у партнерстві з Данським інститутом культури, Чеськими центрами та Французьким Інститутом у Грузії з 1 січня 2021 року до 31 грудня 2024 року. Його бюджет складає 7 млн 850 тис. євро.

23 червня президентка Грузії Саломе Зурабішвілі відвідала Національний музей Голодомору-геноциду. Гостя оглянула експозицію музею та поклала декоративну композицію з колосків пшениці та калини до скульптури «Гірка пам'ять дитинства».

30 червня Надзвичайний і Повноважний Посол КНР в Україні Фань Сяньжун презентував у Києві український переклад книги лідера Китаю Сі Цзіньпіна «Про державне управління в Китаї» (I том). Подію організували пресканцелярія Державної Ради КНР, Управління КНР у справах видавництва та розповсюдження літератури іноземними мовами і Посольство КНР в Україні.

За кордоном

15 червня голову Державної служби України з етнополітики та свободи совісті О. Богдан обрано віцеголовою Керівного комітету Ради Європи з антидискримінації, розмаїття та інклюзії (*CDADI*). Це експертний орган Ради Європи, що надає рекомендації Комітету Міністрів Ради Європи та об'єднує зусилля 47-ми країн-членів Ради Європи за напрямом досягнення рівності та розбудови більш інклюзивних суспільств шляхом впровадження ефективного захисту від дискримінації й ненависті та підтримки розмаїття.

18 червня Організація Об'єднаних Націй оприлюднила чергову проміжну доповідь про ситуацію з правами людини в окупованому РФ Криму. В ній, зокрема, йдеться про порушення прав громадян на свободу слова та віросповідання, переслідування кримських татар, застосування тортур для самообмови, переміщення незаконно засуджених на територію Росії, безкарність органів російської окупаційної влади тощо. А 23 червня Парламентська асамблея Ради Європи ухвалила жорстку резолюцію про права кримських татар в анексованому Росією Криму, в якій вимагає від держави-окупанта забезпечити дотримання прав представників кримськотатарського народу, виконувати норми міжнародного права та відновити територіальну цілісність України.

2–4 червня тривав робочий візит до Грузії урядової делегації на чолі з прем'єр-міністром України Д. Шмигалем. До складу делегації також увійшов міністр культури та інформаційної політики України О. Ткаченко. 3 червня Д. Шмигаль зустрівся з прем'єр-міністром Грузії Іраклієм Гарібашвілі. Серед іншого високопосадовці підняли питання активізації туризму між країнами та домовилися про укладення найближчим часом угоди про взаємне визнання до-

кументів про вакцинацію проти *COVID-19*. Того ж дня відбулася зустріч українського прем'єра з Католикосом-Патріархом всієї Грузії, першоієрархом Грузинської православної церкви Ілією II. Сторони обговорили, актуальні для українського та грузинського народів питання, зокрема шляхи розвитку православних церков. Своєю чергою О. Ткаченко поспілкувався із міністром культури, спорту та молоді Грузії Теєю Цулукіані. Під час зустрічі йшлося про спільні дії для захисту цінностей на окупованих територіях; співпрацю у сфері спільного виробництва фільмів; допомогу Україні в завершенні реконструкції музею Лесі Українки в місті Сурамі, а також домовлено розпочати роботу двосторонньої комісії з питань культури та науки. Крім того, О. Ткаченко обговорив із міністром економіки та сталого розвитку Грузії Натією Турнавою питання збільшення туристичних потоків між країнами та започаткування роботи спільних туристичних комісій.

До 30-ліття відновлення незалежності України 7–28 червня в центрі Праги діяла історична виставка «Україна. Довга дорога до самостійності», яку підготували історики Інституту з досліджень тоталітарних режимів Чехії у співпраці з Українським інститутом національної пам'яті, Музеєм Івана Гончара, Музеєм визначних особистостей української культури, Бібліотекою ім. Олега Ольжича, державним та приватними архівами. Головну роль у роботі над проектом відіграв україніст, дослідник українського національного руху Давид Свобода. Відкриття виставки відвідав Надзвичайний і Повноважний Посол України в Чеській Республіці Є. Перебийніс. Виставка розповідає про голодомори, сталінські репресії, визвольний рух 1920–1950-х років та інші маловідомі сторінки історії України ХХ ст. А 29 червня в чеському кінотеатрі «Kino Pilotů» Посольство України в Чехії і чеська гуманітарна організація «Людина в біді» організували показ документальної стрічки Ф. Осман та Ю. Паші «1944. Крим. Депортація». Захід супроводжувала виставка фотографій російського журналіста Антона Наумлюка «Украдене кримське дитинство» про переслідування кримських татар після окупації півострова 2014 року.

29 червня в Естонії, в Ахтмеській регіональній бібліотеці у місті Кохтла-Ярве, відкрилася етнографічна виставка – перша з великого циклу заходів під загальною назвою «Український дивосвіт», присвячених 30-й річниці відновлення незалежності України. Організатором події виступила керівник Українського музею міста Кохтла-Ярве Тетяна Івушкіна. На виставці представлено колекцію українських вишитих рушників ХІХ–ХХ ст. з усіх регіонів України. Захід проведено за підтримки МЗС України, Посольства України в Естонії та Інтеграційного фонду Естонії.

17 червня в Болгарській академії наук у Софії під патронатом Посольства України в Республіці Болгарія відбулося представлення результатів реалізації проекту «Болгарія і Україна – культура на зламі епох (кінець ХІХ – початок ХХІ ст.)» та фототипного видання «Українсько-български преглед». На заході були присутні вчені та літературознавці Інституту літератури БАН, Софійського університету Св. Климента Охридського, Нового болгарського університету, Київського національного університету ім. Т. Шевченка, а також активісти української громади.

1 червня Надзвичайний і Повноважний Посол України в Республіці Албанія В. Шкуров відвідав Берат, де провів переговори з мером міста Ервіном Демо. За результатами переговорів було домовлено: активізувати роботу у сфері туризму, освіти та науки; опрацювати можливість запровадження україномовного гіда в окремих музеях Берата; започаткувати відносини побратимства між Бератом та Болградським районом Одеської області.

2 червня Надзвичайний і Повноважний Посол України в Республіці Хорватія В. Кирилич провів зустріч з ректором Загребського університету проф. Даміром Борасом, деканом філософського факультету університету проф. Міленком Юрковичем та співробітниками кафедри україністики. Співрозмовники, зокрема, підтримали думку про доцільність інституційного зміцнення кафедри україністики університету.

16 червня Надзвичайний і Повноважний Посол України в Казахстані В. Жовтенко зустрівся із виконавчим директором Асоціації видавців та книгорозповсюджувачів Киргизької Республіки Олегом Бондаренком. У ході зустрічі учасники обговорили низку питань з реалізації проектів видання українських книг киргизькою мовою.

До 25-ї річниці Конституції України

В Україні

Національний архів Швеції передав Україні три копії Конституції Пилипа Орлика («Пакти і Конституція прав і вольностей Війська Запорізького» 1710 року). Один із примірників експонувався 28 червня під час урочистого засідання Верховної Ради України, два інші зберігатимуться в Офісі Президента України та Конституційному Суді України.

24 червня в Національній бібліотеці України імені Ярослава Мудрого відбулася Міжнародна науково-практична конференція на тему: «Конституція 1996 року: Україна в системі координат європейського конституціоналізму», організована Конституційним Судом України спільно з Європейською Комісією «За демократію через право» (Венеційська Комісія) і Національною академією правових наук України за підтримки Координатора проектів ОБСЄ в Україні та Німецького фонду міжнародного правового співробітництва (IRZ). Серед учасників конференції – голова Верховної Ради України, судді Конституційного Суду України, члени Науково-консультативної ради Конституційного Суду України, представники науково-академічної спільноти та міжнародні експерти, які долучилися онлайн.

З нагоди 25-ї річниці ухвалення Конституції України у столиці відбувся концерт класичної музики «Симфонічне приношення» у виконанні *Kyiv Symphony Orchestra*. Музичний вечір відкрив знаний білоруський диригент Віталій Алексейонок симфонічною поемою «Мазепа» Ф. Ліста. У програмі також пролунали твори М. Березовського, Д. Бортнянського, Л. Ревуцького та М. Скорика під орудою головного диригента *Kyiv Symphony Orchestra* Луїджі Гаджиро (Італія).

За кордоном

Урочистості з нагоди Дня Конституції України провели українські посольства у США, Данії, Литві, Туреччині тощо. 29 червня в приміщенні Національних зборів Лівану відбулася презентація Основного закону України, під час якої Надзвичайний і Повноважний Посол України в Ліванській Республіці І. Осташ урочисто передав бібліотеці Національних зборів текст Конституції Пилипа Орлика та перекладені арабською мовою книги українських авторів. Серед них – твори А. Кримського, Лесі Українки, В. Григоровича-Барського, а також факсимільне видання, яке вийшло друком до 30-річчя незалежності України, – Мазепинське Євангеліє, надруковане 1708 р. арабською мовою для Антіохійського Патріархату коштом гетьмана І. Мазепи. За ініціативи Посольства України в Угорщині було підготовлено відеофільм про історію прийняття та джерела Основного закону нашої держави. А Конгрес українців Естонії у співпраці з талліннським Міжнародним центром безпеки й оборони та його підрозділом – проєктом «Стійка Україна» – провели 28 червня онлайн круглий стіл «25 років Конституції України: історія та виклики сучасності».

На острові Хвар в місті Єлса (Хорватія) в День Конституції України виступив Народний художній колектив ансамбль народного танцю «Гопак» з Києва.

Вшанування пам'яті

29 червня у Львівській національній філармонії ім. М. Скорика у рамках V Відкритого міжнародного музичного марафону пам'яті Василя Сліпака «W Live» французький тенор Поль Гоглер виступив із концертом «Після мрії». До програми увійшли французькі та німецькі твори періоду романтизму, а також українська пісня «Нічого, нічого!» М. Лисенка на слова М. Вороного. Подія відбулася за підтримки *Alliance française de Lviv* і стала складовою фестивалю «Французька весна». Полеглого Героя України вшанували також за кордоном. Зокрема 27 червня в Йокогамі Посольство України в Японії разом із Молодіжним оркестром Японії (*JOY*) організувало концерт пам'яті В. Сліпака. Солоістами виступили скрипалька Ліза Ізумі (Велика Британія – Японія) та оперний співак Денис Вишня (Україна – Японія). Диригент – Тарас Демчишин (Україна – Японія). А 1 липня пам'ятний концерт відбувся у Парижі, в Культурно-інформаційному центрі при Посольстві України у Франції. У концерті взяли участь музиканти, які працювали і товаришували з Василем: співаки Олександра Майєт та Ігор Гнідий, піаністка Ольга Монах, альтист Андрій Малахов, скрипаль Тома Бервецький (Україна – Франція). Відвідувачі також мали змогу ознайомитися з експозицією робіт молодшої української художниці Ю. Цапурак. Організаторами заходу виступили Посольство України у Франції та ГО «Перетинаючи Європу» (*A travers l'Europe*), почесним головою якої помертньо залишається В. Сліпак.

18 червня за участі Надзвичайного і Повноважного Посла Швейцарії в Україні Клода Вільда та представників Єврейського музею Берліна у Жовкві на Львівщині відбулося відкриття пам'ятника швейцарській письменниці єврейського походження Залці Ландман, уродженці цього українського містечка. Спорудження пам'ятника ініціювали наукова співробітниця Єврейського музею в

Берліні та членкиня Спілки художників Німеччини Гельга фон Льовеніх і куратор проєкту «Буковинсько-галицький літературний маршрут» П. Рихло. Автор погруддя – скульптор В. Цісарик.

Інформаційна безпека В Україні

Старший аналітик Університету Джона Гопкінса Пітер Померанцев, старший радник Міжнародного республіканського інституту Девід Шуллман (США), керівник Східноєвропейської програми безпекового центру «Європейські цінності» у Чехії Давид Стулік і керівниця Центру стратегічних комунікацій та інформаційної безпеки України Л. Цибульська долучилися до дискусії «Міжнародна відповідь на дезінформацію», яка відбулася 8 червня в Києві у змішаному форматі в рамках громадсько-політичного форуму «Democracy in Action: Zero Corruption Conference».

Дні культури В Україні

19 червня у Маріїнському парку провели День китайської культури «Золотий дракон» з нагоди другої річниці створення Музичного центру Конфуція при Національній музичній академії України ім. П. Чайковського. Відвідувачі мали можливість ознайомитися з техніками китайського живопису й графіки та українськими перекладами китайської поезії і прози від Сходознавчого видавництва «Сафран». Свято завершив Гала-концерт за участі Українсько-китайського вокально-інструментального ансамблю «Ба-їнь».

21–24 червня тривали Дні Польщі в Одесі, організовані Генеральним Консульством Республіки Польща у місті. Центральною подією, яка поєднала різнопланові заходи фестивалю, став генерал Маріуш Заруський – легендарний альпініст і моряк, засновник Добровольчої служби порятунку в Татрах та Польської асоціації вітрильного спорту, солдат, письменник, педагог та громадський активіст, який свого часу навчався в Одесі. Зокрема було представлено документальну виставку «Маріуш Заруський», підготовлену Генеральним консульством РП в Одесі разом із Гданським відділом Інституту національної пам'яті Польщі; відбулася прем'єра біографічного фільму «Маріуш Заруський. Патріот, закоханий у море», створеного Одеським ім. А. Міцкевича відділенням Спілки поляків України; проведено квест «Життя в Одесі. Стежками Маріуша Заруського» тощо. Складовою святкової програми також стали концерти музичних колективів польської спільноти та різноманітні майстер-класи. Крім того, під час Днів Польщі у співпраці з Одеською національною науковою бібліотекою реалізовано черговий етап проєкту «Польська полиця» від Посольства Польщі в Україні та Варшавського інституту книги. У рамках проєкту до 26-ти бібліотек у різних регіонах України надійде понад 1200 книг польських авторів польською мовою і в українських перекладах.

За кордоном

19 червня у Кишиневі з успіхом пройшов фестиваль української культури *Ukrainian Day in Moldova*, організований Національним Конгресом Українців Молдови за підтримки Посольства України в Республіці Молдова та Агенції міжетнічних відносин Молдови. Захід присвячено темі зміцнення і розвитку співробітництва у сфері збереження спільних цінностей, традицій і культури. Складовими події стали: дискусійна панель «UA – MD: Культура, що об'єднує», форум молоді «Ідентичність крізь часи», вечір українського кіно, інтерактивний лекторій Л. Воронюк, етнопоказ «Вишиванка» за участі дизайнерки О. Дідик та колекціонера Б. Петричука, презентація українських музичних інструментів М. Бережнюка, *The Борц–Fest*.

Закордонне українство

В Україні

10 червня на зустрічі у столиці прем'єр-міністр Д. Шмигаль обговорив з американським меценатом українського походження Юрієм Чопівським важливість зміцнення міжнародного іміджу України та сприяння діаспори в залученні до держави міжнародних інвесторів. А 9 червня Предстоятель Православної церкви України митрополит Епіфаній прийняв у своїй резиденції президента Українського конгресового комітету Америки Андрія Футея, який відвідав Київ із робочим візитом. Сторони обмінялися думками щодо подальшого розвитку співпраці, спрямованої на благо України та українства.

У червні стартувала програма онлайн-заходів, підготованих Посольством Бразилії в Україні з нагоди 130-річчя імміграції українців до Бразилії. Вона включає майстер-класи, творчі зустрічі, конференції, музичні виступи та триватиме до листопада.

18 червня фонди Волинського краєзнавчого музею поповнили документи з особистого архіву оунівця Михайла Чигрина. Архів висвітлює 30–40 роки в Україні та діяльність української діаспори за кордоном. Матеріали передала дружина діяча Марічка Галабурда-Чигрин (Австралія).

За кордоном

17 червня до Парламенту Канади внесено законопроект, яким пропонується щорічно у вересні на національному рівні відзначати місяць української спадщини (оскільки перші відомі емігранти з України Іван Пилипів і Василь Єленьяк прибули до Канади 7 вересня 1891 року). «Парламент прагне відзначити надихаючу роль, яку українські канадці відіграли й продовжують відігравати у Канаді, а також навчити канадців про цю роль, вшанувавши її», – йдеться у документі. Автор законопроекту – канадський депутат, керівник групи дружби з Україною в Парламенті Канади Іван Бейкер. Для набуття чинності законопроект має отримати схвалення як Нижньої, так і Верхньої палати парламенту, на що знадобиться тривалий час.

23 червня у Казахстані задля вшанування пам'яті депортованих українців на меморіальному кладовищі селища Спаськ Карагандинської області встановили й освятили новий пам'ятний знак «Синам і дочкам України, замученим у

важкій неволі». Меморіальні заходи організувало Карагандинське товариство української мови ім. Т. Г. Шевченка «Рідне слово» за підтримки Посольства України в Республіці Казахстан.

6 червня Товариство збереження української спадщини провело в місті Сакраменто-Оранжвіл (Каліфорнія, США) XIV Фестиваль української класичної та народної музики. Того ж дня громадське об'єднання *Nova Ukraine*, яке згуртувало українців каліфорнійської Кремнієвої долини, організувало в літньому кінотеатрі містечка Маунтін-В'ю прем'єрний показ в Америці сучасного українського фільму «Експропріація» («Екс»). По завершенні демонстрації глядачі мали можливість онлайн поспілкуватися з творцями стрічки – режисером С. Лисенком та оператором С. Михальчуком. Захід став можливим за сприяння Генерального консульства України в Сан-Франциско.

6 червня у Калгарі (Канада) в онлайн-форматі відбувся *XII Calgary Ukrainian Festival* (Канада).

Бухарестська філія Союзу українців Румунії організувала 16–18 червня культурний захід Дні української культури. У програмі – наукові доповіді, концерти, виставка виданих Союзом українців Румунії книг і публікацій, літературний вечір.

Мистецькі заходи

В Україні

У червні було проведено низку заходів XVII Міжнародного фестивалю «Французька весна в Україні» від Французького інституту в Україні, Посольства Франції в Україні та мережі закладів «Альянс Франсез». Зокрема 11–12 червня на Софійській площі відбувся показ вуличної вистави «Я – мрія...», створеної компанією «Spectaculaires, Les Allumeurs d'images» (11 червня масштабне дійство наживо транслювалося на цифровій платформі «UA: Суспільне»). Монументальна світлова проєкція з використанням 3D-технологій розкрила перед глядачами тему свободи як загальнолюдської цінності на прикладі України. Музичний супровід оновленої постановки здійснив гурт «ДахаБраха». 9–17 червня у рамках «Французької весни» в Довженко-Центрі тривав фестиваль «Могі Fest» – перша масштабна ретроспектива режисера Леоніда Могилевського в Україні. Митець народився в Одесі, на початку своєї кінокар'єри очолював відділ кінохроніки ВУФКУ, був колегою по цеху Дзиги Вертова та М. Кауфмана, разом із О. Довженком ініціював створення першої кінотеки українських фільмів. У 1929 році Могилевський емігрував у Францію та взяв ім'я Леонід Могі, під яким прославився, створюючи фільми у Франції, Італії та США. Фестиваль відбувся за підтримки Французького інституту в Україні та Італійського інституту культури в Україні. А 25–27 червня на сцені Мушля відбувся мистецький вікенд «Пленер у Маріїнському парку». У програмі – джазовий концерт гурту *Ozma*, кіноконцерт «Французький авангард. Музика Антона Байбакова», демонстрація художньої стрічки М. Прово «Школа хороших дружин».

У межах партнерської програми «Культура. Туризм. Регіони» Українського культурного фонду, Програми *USAID* «Конкурентоспроможна економіка України» (США) та Державного агентства розвитку туризму з 17 по 27 червня у

Дніпрі тривав міжнародний фестиваль аудіовізуального мистецтва та нових медіа – «Конструкція VII». Партнерами форуму також виступили Британська Рада в Україні, програма *Cryptic/Sonica* (Велика Британія), Австрійський культурний форум, фундація *Pro Helvetia* (Швейцарія) тощо. Під час фестивалю 20 митців та музикантів з різних країн презентували свій погляд на особливості міста та життя людини в ньому. Це, зокрема, Клеменс Пул (США), Ела Орлеан (Польща – Велика Британія), Ліза Стенберг (Швеція), *Feldermelder* (псевдонім Мануеля Обергольцера, Швейцарія), дует *Ressi/Benes* (Австрія/Угорщина), Мартін Брицель Барага (Словенія) та ін.

22–24 червня в Одесі проходив *Міжнародний фестиваль Odessa-June-Folk-Fest*, який урочисто відкрили Генеральний консул Греції в Одесі Дімітріос Х. Дохтсіс, Генеральний консул Болгарії в Одесі Ангел Ценов, Генеральний консул Грузії в Одесі Торніке Берекашвілі, Почесний консул Литовської Республіки Олена Друтіс, консул Польщі Матеуш Маршалек і представники місцевої влади. Гостями заходу стали виконавиця та композиторка Кароліна Ціха зі своїм колективом (Польща) і проєкт *NEBALA & Kjell Braaten* (Норвегія). У рамках фестивалю представлено українську, болгарську, грузинську, грецьку, польську, німецьку, норвезьку, азербайджанську, румунську та балканську культури.

Представники Республіки Польща – член Сейму Польщі, депутат Європейського парламенту Павел Коваль, депутат Сейму Польщі Марек Жонса, директор Студіуму Східної Європи Варшавського університету Ян Маліцький – долучилися до дискусійної платформи IV Міжнародного форуму Центральної та Східної Європи «Via Carpatia», який 25–27 червня приймали Криворівня та Верховина на Івано-Франківщині. Тема цьогорічної події – «Капітал свободи: 30 років Незалежності».

Музика В Україні

Провідні музиканти світу взяли участь у *VII Міжнародному музичному фестивалі Odessa Classics*, який 2–11 і 24 червня приймала Одеса. Зокрема Цюрихський камерний оркестр (Швейцарія) на чолі зі своїм художнім керівником, скрипалем Даніелем Хоупом (Велика Британія), який також є резидентом *Odessa Classics*, зіграв три концерти. Серед них – європейська прем'єра Подвійного концерту для скрипки, фортепіано та оркестру композитора Тан Дуна (Китай – США), яку музиканти презентували разом із н. а. України О. Ботвіновим. Концерт написано спеціально на замовлення фестивалю *Odessa Classics* і оркестру Сан-Франциско *New Century Orchestra*. Своєю чергою Брюссельський камерний оркестр під орудою свого запрошеного диригента та скрипаля Майкла Гуттмана (Бельгія) виступив разом із віолончелісткою Цзін Чжао (Китай). Знаковими подіями також стали концерти за участі піаністів Себастьяна Кнауера (Німеччина), Люки Дебарга (Франція) та Євгенія Кісіна (Росія – Велика Британія – Ізраїль), вокаліста Маттіаса Гьорне (Німеччина), композитора і диригента Беньяміна Юсупова (Ізраїль), скрипальки Марії Солозобової (Росія) тощо. Також цьогоріч проведено особливу фестивальну подію – літературно-музичний

вечір «Рахманінов. Спочатку смерть. Потім – життя», в якому взяли участь письменник М. Шишкін (Росія) та О. Ботвінов.

26–27 червня в Києві та Бучі проходив VIII Міжнародний музичний фестиваль оперети, опери та мюзиклу «O-FEST–2021», який зібрав виконавців з 11-ти країн. Серед закордонних гостей – Ірена Крстеська (Австрія), Габріеле Букіне (Литва), Лукас Сомоза Остерц (Словенія), Йон Тімофті (Молдова), Наталя Дементьєва (Білорусь), Гіоргі Цхададзе (Грузія), Наргіз Керімова (Азербайджан), Євген Шагаров (Казахстан), Газал Сафарі (Іран), Пен Юйчжан і Чен Хань (Китай). Кульмінацією фестивалю став Гранд-концерт за участі солістів музичних театрів світу в залі Національної оперети України (транслявався наживо).

Учасники з Білорусі та Китаю були відзначені на IX Міжнародному інструментальному конкурсі Є. Станковича, який цього року провели дистанційно у травні – червні. Білоруські музиканти, зокрема, посіли призові місця в Конкурсі духових і ударних інструментів, Конкурсі струнних інструментів, Конкурсі народних інструментів та Конкурсі фортепіанного мистецтва. Дипломантом останнього конкурсу також став Хоу Жуй (Китай). Захід організовано Міжнародним благодійним фондом *Vivat Art*, Національною спілкою композиторів України та Національним комітетом музичної Ради ЮНЕСКО за підтримки Міністерства культури та інформаційної політики України й Департаменту культури міста Києва.

З 24 по 28 червня у Львові проходив ювілейний X Міжнародний фестиваль *Leopolis Jazz Fest*, який об'єднав майже дві сотні музикантів з 18-ти країн. Зокрема на фестивальнойній сцені виступили: дворазовий лауреат «Греммі», трубач Кріс Ботті; саксофоніст Камасі Вашингтон із бендом (США); чотириразовий володар «Греммі», виконавець *Seal* (Велика Британія); піаніст Гарольд Лопес-Нусс (Куба); саксофоніст Тімо Волльбрехт з колективом *Fly Magic* (Німеччина); бенди *Motel Kaiju* (Італія) та *OZMA* (Франція); тріо *MusicMusicMusic*; піаніст і композитор Ян Лундрген (Швеція); піаністка Кетрін Віндфельд (Данія); Квартет Артура Поссінга (Люксембург); Квартет Марти Вайдзик (Польща); трубач Ітамар Борохов і контрабасист Авішай Коен із тріо (Ізраїль) тощо. Завершився форум концертом нью-йоркського оркестру *Jazz at Lincoln Center Orchestra* на чолі з представником знаної музичної династії Вінтоном Марсалісом (США). Після концерту Вінтону Марсалісу вручили Міжнародну музичну премію «Leopolis Jazz Music Awards» ім. Едді Рознера. Складовою фестивалю також стали майстер-класи у Львівській національній музичній академії ім. М. Лисенка від іменитих американських музикантів, учасників джаз-оркестру Лінкольн-центру – трубача і композитора Вінтона Марсаліса та тромбоніста Кріса Креншоу.

У співпраці із закордонними інституціями та митцями Національна філармонія України представила цього місяця низку подій. Зокрема 17 червня за підтримки Посольства Португалії в Україні організовано концерт «Нагота мого фаду», в якому взяли участь гітаристи-віртуози Рікардо Мартіньш, Клаудіо Соуза, Луїш Тріндаде та вокалістка Інеш Граса. 18 червня з ініціативи та за участі диригента Міхеїла Менабде (Грузія) відбувся концерт-присвята пам'яті Гії

Канчелі. У програмі, зокрема, пролунала українська прем'єра твору Гії Канчелі «Diplipito» для віолончелі, контртенора і оркестру, а також композиції В. Сильвестрова, М. Шалигіна та В. Польової, присвячені пам'яті грузинського композитора. А 24 червня у Національній філармонії України разом із Національним академічним духовим оркестром України під орудою О. Вікулова виступив тромбоніст Золтан Кіш (Угорщина). Своєю чергою 5 червня в столичному готелі *Hilton Kyiv* дав концерт один із найвідоміших контрабасистів сучасності Нік де Гроот (Нідерланди). Музикант презентував програму «Літні сни» разом зі своїм учнем Бенедиктом Губером та українським колективом *Kyiv Symphony Orchestra* під керівництвом Луїджі Гаджеро. Нідерландський контрабасист зіграв на інструменті роботи майстра Доменіко Монтаньяна 1747 року, який уперше можна було почути в Україні. Тимчасом у приміських комплексах столиці з концертами виступили російський музикант Борис Гребенщиков (6 червня, *Chalet Equides Club*) та грузинська джазова співачка Ніно Катамадзе (25 червня, *Osocor Residence*).

17 червня за підтримки *Alliance française de Lviv* на даху *FESTrepublic* відбувся вечір французької музики та атмосфери «*Ville de l'amour*».

За кордоном

Молодіжний симфонічний оркестр України (*YsOU*) здобув «Золотий приз» фестивалю *World Orchestra Festival*, а його засновниця та артдиректорка О. Линів отримала відзнаку в категорії «Видатна диригентка». Церемонія нагородження відбулася 26 червня у Відні (Австрія). Переможців відзначили за виконання симфонічної поеми «Возз'єднання» Б. Лятошинського та Другу симфонію Є. Станковича (записи творів були здійснені за підтримки Українського культурного фонду).

Український етногурт «ДахаБраха» відвідав Польщу. Музиканти виступили 20 червня у Варшаві, 21 червня – у Кракові, а 25 червня – в Жешуві, на головному концерті фестивалю *EUROPEJSKI STADION KULTURY 2021*, де презентували співпрацю з польським гуртом *Grubson*.

Театр В Україні

25 і 27 червня в Національній опері України відбулася світова прем'єра українсько-італійського художнього проекту «Данте» – двоактного балету за мотивами творів Данте Аліг'єрі «Нове життя» і «Божественна комедія», реалізованого спільно з Посольством Італії в Україні та Італійським інститутом культури в Україні. Постановка офіційно увійшла до всесвітньої мистецької програми «*Dante 700 nel mondo*» («Данте 700 у світі»), присвяченої 700-річчю з дня смерті класика. Над проектом працював міжнародний склад митців: хореограф, балетмейстер-постановник та автор лібрето – Я. Іваненко (Україна – Німеччина); диригент-постановник – О. Баклан; сценографію за мотивами творів Сандро Боттічеллі створив С. Петровський; авторка костюмів – Г. Іпатьєва (Україна); візуальний дизайн – Лівіо Савіні; художній супровід – Давіде Брокколі; координатор міжнародної участі в проекті – Нікола Франко Баллоні (Італія).

Ще одну постановку, втілену за підтримки Посольства Італії в Україні та Італійського інституту культури в Україні, представили 26 та 27 червня у Київському академічному театрі драми та комедії на лівому березі Дніпра. Це вистава італійського режисера Маттео Спіацці «Моменти», яка стала другим спільним мистецьким проєктом театру та митця. Роботу реалізовано у характерному для режисера жанрі сучасної комедії дель арте («комедія масок»).

4–6 червня в Театрі на Подолі пройшли прем'єрні покази вистави «Механічний апельсин» у постановці грузинського режисера Автанділа Варсімашвілі за культовим романом Е. Берджеса. Особливістю вистави стало перенесення дії з Англії до Києва та пристосування подій роману до українських реалій сьогодні.

19 та 26 червня Одеський національний академічний театр опери та балету презентував прем'єру новаторської постановки опери Дж. Пучіні «Богема», втіленої у співпраці з режисером Жаном-Франсуа Дхондом, сценографом Марком Кнопсом, художницею Ненсі Авондтс та імпресаріо Здіславом Супежем (Королівство Нідерланди).

15 та 16 червня у Рівненському обласному академічному українському музично-драматичному театрі було представлено кухонний трилер «Павук», який поставив режисер Йордан Славейков (Болгарія) за власною п'єсою, написаною у співавторстві з Дімітром Касабовим.

Посольство Японії в Україні у рамках програми грантової допомоги «Кусаноне» підтримало проєкт модернізації світлового обладнання у Національному академічному драматичному театрі ім. М. Заньковецької у Львові. Також театр уклав 30 червня угоду з Турецьким агентством зі співробітництва та координації щодо ремонту входу для маломобільних груп населення.

За кордоном

Адаптована для європейського глядача вистава «Аварія» Київської академічної майстерні театрального мистецтва «Сузір'я» отримала найвищу відзнаку на фестивалі, який Центр Фрідріха Дюрренматта (Швейцарія) провів наприкінці травня в Невшателі до сторіччя класика. Режисером-постановником та сценографом української інсценізації виступив н. а. України Т. Жирко. Фрагмент вистави та виступ Є. Нищука щодо рецепції філософії й театру Ф. Дюрренматта доступні на офіційному сайті Центру Фрідріха Дюрренматта.

Кіно

В Україні

З 29 травня по 6 червня під гаслом «В роздумах над вічним не пропусти «Молодість» у змішаному форматі проходив ювілейний I Київський міжнародний кінофестиваль «Молодість», на якому було представлено 206 фільмів з 54-х країн. Загалом же на участь у кінофестивалі надійшло 2270 робіт з усього світу. Цього року почесною фестивальною нагородою «Золотий Скіфський олень» за внесок у світове кіномистецтво відзначено легендарного актора Даніеля Ольбрихського (Польща). Гран-прі за найкращий фільм і статуетку «Скіфський олень» отримав повнометражний ігровий фільм «Стаючи Моною» (реж. Сабіне

Люббе Баккер та Нільс ван Куворден, Нідерланди). У Міжнародному повнометражному конкурсі перемогла трагікомедія «Кельти» (реж. Міліца Томовіч, Сербія). Ця ж картина здобула нагороду журі Міжнародної федерації кінопреси (*FIPRESCI*). Особливими відзнаками Міжнародного повнометражного конкурсу нагороджені стрічки «Журливі душі» (реж. Діана Монтенегро, Колумбія) та «Луззу» (реж. Алекс Каміллері, Мальта). У Міжнародному короткометражному конкурсі переможцем став фільм «Чорне сонце Палермо» (реж. Жозефін Жуане, Франція), особлива відзнака – «Ходімо в ніч» (реж. Каміла Тарабура, Польща). У Міжнародному конкурсі документального дебютного кіно, який цього рік проводився вперше, переміг фільм «Гарячі новини» (реж. Рінту Томас, Сушміт Гош, Індія); особливі відзнаки – «Метаморфоза птахів» (реж. Катаріна Вашконселуш, Португалія) та «І я там був» (реж. Еран Паз, Ізраїль). У Міжнародному студентському конкурсі приз за найкращий фільм був розділений між двома стрічками: «Я хочу повернутись, повернутись, повернутись» (реж. Ельза Розенгрєн, Німеччина) та «Філіпіньяна» (реж. Рафаель Мануель, Велика Британія – Філіппіни). Переможець конкурсу дитячих фільмів *Teen Screen* – «Космічний хлопчик» (реж. Олів'є Перу, Бельгія). Найкращим у конкурсі *Sunny Bunny* визнано фільм «Макове поле» (реж. Євген Жубеляну, Румунія). Доволі насиченою була і позаконкурсна програма. Серед цьогорічних секцій: «Фестиваль фестивалів», до якого увійшли фільми-учасники та переможці головних світових кінофорумів; ретроспективна програма «Століття», присвячена ста рокам із дня народження видатних майстрів світового кіномистецтва – Ніно Манфреді (Італія), Іва Монтана (Франція), Дірка Богарда (Велика Британія), Лани Тернер і Джона Гевіна (США) та ін.; «Король кадрів: Курт Крен (1929–1998)», яка презентувала ретроспективу робіт австрійського авангардного кіномитця; «Скандинавська панорама», у якій представлено стрічки режисерів з Данії, Швеції, Фінляндії, Норвегії та Ісландії; добірка «Молодість: знову до школи», до якої увійшли роботи студентів Варшавської кіношколи (Польща) та Єрусалимської школи кіно й телебачення Сема Шпігеля (Ізраїль) тощо. Спеціальною подією фестивалю, реалізованою у співпраці з Посольством Італії в Україні, Італійським інститутом культури в Україні та Національним центром О. Довженка, стала міжнародна мандрівна виставка «Сторіччя. Федеріко Фелліні у світі». З нею можна було ознайомитися з 4 червня по 25 липня у Музеї кіно Довженко-Центру. В Україні експозицію представлено у розширеному та доповненому варіанті. Зокрема на відкритті виставки відбулася українська прем'єра анімаційного фільму «Феллінетта» племінниці режисера Франчески Фаббрі-Фелліні (стрічка увійшла до програми короткометражного конкурсу кінофестивалю «Молодість»). Також у проєкті демонструвалися кадри й фрагменти кінофільмів, кіноафіші, листи, графічні роботи маєстро, архівні світлини, оригінальні кінокостюми тощо. Куратор виставки – Алессандро Нікозія. Індустрійна секція форуму запропонувала 25 різнопланових подій: міжнародний ринок копродукції *Boat Meeting*, у якому взяли участь проєкти кінематографістів-початківців із Великої Британії, Португалії, Польщі, Албанії, Туреччини, Ірану та України; документальний пітчінг *B2B Doc Launch Pad*, на якому було представлено 12 проєктів на етапах розробки та виробництва з України, Білорусі, Молдови, Гру-

зії, Вірменії, Азербайджану та Росії; майстер-класи та панельні дискусії від українських та іноземних фахівців, до яких, зокрема, долучилися Кшиштоф Зануссі (Польща), Мауріціо Фантоні-Міннелла (Італія), Мераві Геріма, Джон Вінн, Адам Сігел, Джош Вайнсток (США), Мартейн Торссон (Ісландія – Канада), Некаті Сьонмез (Туреччина) тощо. І Київський міжнародний кінофестиваль «Молодість» відбувся за підтримки Міністерства культури та інформаційної політики України, Державного агентства України з питань кіно та Київської міської державної адміністрації. Програмними партнерами форуму виступили: посольства Франції, Швейцарії, Данії, Греції та Аргентини в нашій країні, агенція *Swiss Films* (Швейцарія), Австрійський культурний форум у Києві, Італійський інститут культури в Україні, Польський інститут у Києві та ін.

7–13 червня в Україні тривав онлайн-фестиваль європейського кіно *European Film Festival 2021*, організований Представництвом Європейського Союзу в Україні спільно з європейськими культурними інституціями – Гете-інститутом, Французьким інститутом і мережею *Cineuropa*, Лейтмотив цього річного заходу – «Відчуй кіно. Поринь в Європу!». До фестивальної програми увійшло 8 стрічок від європейських режисерів, чії роботи стали учасниками кінофестивалів у Каннах, Торонто, Гетеборзі, фестивалю *Sundance* і багатьох інших. Це, зокрема, драми «Погані вірші» (реж. Габор Рейш, Угорщина – Франція), «Наша боротьба» (реж. Гійом Сенез, Бельгія – Франція), «Її робота» (реж. Нікос Лабот, Греція – Франція – Сербія), романтична комедія «Аврора» (реж. Мія Терво, Фінляндія), документальний фільм «Акаса, мій дід» (реж. Радун Чорнічук, Румунія – Фінляндія – Німеччина) тощо. Українські глядачі також мали змогу ознайомитися з добіркою короткого метра, присвяченою темі зміни клімату та проблемам довкілля.

З 28 травня по 6 червня у змішаному форматі – в кінотеатрах 23-х міст України і онлайн – відбувся VIII Фестиваль мистецтва кіно для дітей та підлітків «Чілдрен Кінофест», організований компанією «Артхаус Трафік» за підтримки ЮНІСЕФ і Державного агентства України з питань кіно. До проведення фестивалю також долучилися посольства Нідерландів, Норвегії, Данії, Швеції та Угорщини в нашій країні, Данський кіноінститут і Гете-Інститут (Німеччина). Цьогоріч почесною амбасадоркою «Чілдрен Кінофесту», покликаною популяризувати ідею якісного сімейного дозвілля і культурного розвитку дітей та підлітків в Україні, стала співачка та авторка пісень Х. Соловій. Фестивальна конкурсна програма традиційно складалася із семи дитячих фільмів, відібраних на найбільших європейських кінофорумах. Спеціальною подією став показ угорської анімаційної стрічки «Лисенятко Вук», яка цього року відзначає своє 40-річчя. Гран-прі фестивалю за підсумками глядацького голосування отримав пригодницький фільм Ніколя Ваньє «Полі» (Франція – Бельгія). У рамках події впр'яте відбувся Конкурс короткометражних фільмів, знятих дітьми від 7 до 14 років. Організатори отримали понад 180 заявок з усієї України, серед яких обрали 16 фіналістів. Усі заходи фестивалю традиційно були безплатними.

З нагоди Днів Франкофонії в Україні Міжнародна організація Франкофонії, Французький інститут в Україні та Посольство Франції в Україні у партнерстві з Мережею кінотеатрів «Київкінофільм» організували 18–22 червня покази

франкофонного кіно в кінотеатрі «Київська Русь». У програмі демонструвалося п'ять стрічок з Франції, Бельгії, Канади, Кіпру та Вірменії. Франкофонія – Міжнародний фестиваль, який уже 50 років об'єднує шанувальників франкомовної культури та мистецтва в усьому світі.

18–27 червня Посольство Швейцарії в Україні спільно з компанією «Артраус Трафік» провело у віртуальному форматі ювілейний V Тиждень швейцарського кіно, який презентував найактуальніші швейцарські фільми останніх років. Цього року у фокусі фестивальної програми – проблеми екології. Українці мали змогу переглянути різножанрові ігрові та документальні стрічки: драму Кароліни Лінк «Як Гітлер вкрав рожевого кролика», комедію Наташі Беллер «Годинник цокає», документалку Адрієна Бордоне і Бастьєна Безігера «Спекотніше за клімат» тощо. Також у межах форуму 22 червня відбувся круглий стіл на тему «Природа – для всіх, та всі – для природи».

25–28 червня в межах партнерської програми «Культура. Туризм. Регіони» Українського культурного фонду, Програми USAID «Конкурентоспроможна економіка України» (США) та Державного агентства розвитку туризму, а також у співпраці з Міжнародним фестивалем документального кіно у Їглові (Чехія) відбувся IX Міжнародний кінофестиваль короткометражного позитивного кіно «Кіносарай». Локаціями форуму стали мистецький хутір Обирок та місто Батурін, що на Чернігівщині. Цьогоріч у фестивалі взяли участь стрічки з 50-ти країн. Закордонні роботи перемогли у низці номінацій: стрічка «Fount»/«Джерело» (реж. Евріс Інчі, Туреччина) – найкращий фільм програми про сталий розвиток «Спаржевий ліс»; «Big Touch»/«Великий обняв» (реж. Крістофер Тензіс, США) – найкращий ігровий фільм міжнародної програми; «Here is Horing»/«Та ось сподівання» (реж. Мирослав Клопотовський, Польща) – найкращий документальний фільм міжнародної програми; «Little Happiness»/«Маленьке щастя» (реж. Вероніка Казиміро Розалес і Джуніор Хуарес Шуан, Перу) – найкращий анімаційний фільм міжнародної програми. А українська стрічка З. Лактіонової «Територія пустих вікон» отримала спеціальний приз Міжнародного фестивалю документального кіно у Їглові (Чехія).

17 червня на великі екрани країни вийшла добірка «Оскар Шортс 2021» – колекція найкращих короткометражних фільмів року за версією Американської кіноакадемії (США).

У червні в Україні розпочалися знімання документального проекту «Чорнобиль», що реалізується за підтримки Держкіно України та німецького телеканалу ZDF. Над ним працює українська команда на чолі з продюсером серіалу Р. Мартиненком (кінокомпанія «ММД ПРО») і режисером А. Алферовим спільно з німецьким продакшеном *Looks Film*: продюсер Гуннар Дедю, автори і сценаристи проекту – Дірк Шнайдер та Аріане Рікер. Ексклюзивний саундтрек, а також музичне оформлення до серіалу пише гурт *ONUKA*.

Своєю чергою група Литовського національного телебачення провела знімання фрагмента документального серіалу про гетьмана Яна-Кароля Ходкевича в Кам'янець-Подільському державному історичному музеї-заповіднику. У Литві 2021 рік оголошено роком Яна Кароля Ходкевича, що приурочено до 400-річчя з дня його смерті.

За кордоном

Європейський фонд підтримки спільного виробництва та розповсюдження художніх кінематографічних та аудіовізуальних творів (*Eurimages*) виділив 140 тис. євро фінансової допомоги на українсько-німецький кінопроект режисера Р. Бондарчука «Редакція». Україна в цьому проекті є мажоритарієм, тож вітчизняні продюсери отримають 110 тис. євро на виробництво картини. Рішення про підтримку фільму прийняли на 163-му засіданні Ради правління *Eurimages*.

Український кінематограф було успішно представлено на численних міжнародних кінофорумах. Зокрема документальний фільм І. Цілик «Земля блакитна, ніби апельсин» нагороджено відзнакою за найкращий фільм про права людини – «Movies That Matter» на міжнародному незалежному фестивалі *ZagrebDox* (13–20 червня, Хорватія). Своєю чергою анімаційна стрічка А. Дудко «Глибока вода» увійшла до конкурсної програми форуму *Animafest Zagreb* (7–12 червня, Хорватія). Короткометражний анімаційний фільм М. Лиськова «Кохання» здобув дві нагороди на XV Міжнародному фестивалі короткометражних фільмів *ZUBROFFKA* (9–13 червня, Польща): головний приз у секції «Вікно на Схід/Okno na Wschód» та відзнаку журі польських журналістів. Біографічна спортивна драма «Пульс» була представлена в конкурсній програмі Міжнародного кінофестивалю у Ніцці (*NIFF*, 31 травня – 4 червня, Франція) одразу в шести номінаціях: «Найкращий фільм», «Найкращий художній фільм іноземною мовою», «Найкращий режисер художнього фільму іноземною мовою» (С. Чеботаренко), «Найкращий актор фільму іноземною мовою» (С. Боклан), «Найкраща акторка фільму іноземною мовою» (Н. Бабенко) та «Приз журі». Документальні фільми «Залізні метелики» Р. Любого та «Лимани. Бій за рай» С. Лисенка, що створюються за підтримки Держкіно України, взяли участь у секції *Work in Progress & Talent Hub Selections* одного з найвпливовіших міжнародних ринків копродукції документального кіно *Sunny Side of the DOC* в Ля-Рошелі (21–24 червня, Франція). Два українські проекти також презентували на Міжнародному фестивалі анімаційних фільмів у Ансі (14–19 червня, Франція): у конкурсі «TV» змагався епізод анімаційного серіалу С. Ковалю «Мова кольорова» – «Хто на повідку?», а у програмі «Commissioned» демонструвався трейлер фестивалю *LINOLEUM 2020* «Стати людиною» М. Лиськова. 2 червня на фестивалі *VI Ferrara Film Festival* (Італія) відбувся показ стрічки О. Тараненка «Я працюю на цвинтарі» (Україна – Польща). 12 червня у Токіо в межах офіційної конкурсної програми кінофестивалю *Short Shorts Film Festival & Asia* (Японія) пройшла світова прем'єра короткометражного анімаційного фільму «Тигр блукає поруч» А. Фалілеєвої. Мультфільм Д. Лісенбарта «Непотрібні речі» за мотивами оповідання Р. Шеклі «Крамниця старовинних чудасій» взяв участь одразу в двох кінофорумах: XXIV Шанхайському міжнародному кінофестивалі (11–20 червня, Китай), де відбулася його світова прем'єра, та XLIX Міжнародному кінофестивалі в Уесці (*HIFF*, 11–19 червня, Іспанія). А фільм З. Буадзе «Мати Апостолів» було представлено в категорії *General Submission* щорічного фестивалю жіночого кіно в Неваді – *VII Nevada Women's Film Festival* (21–27 червня, США).

Права на показ українського анімаційного фільму «Гуллівер повертається» виробництва *Gulliver Films* і *95 Animation Studio* продали до 48-ми країн, серед яких Німеччина, Велика Британія, Португалія, Іспанія, Італія, Туреччина, Аргентина, Бразилія, Мексика, Австралія, В'єтнам, країни Бенілюксу та Середнього Сходу тощо.

Візуальні мистецтва В Україні

З 16 червня по 21 липня в Музейно-виставковому центрі сучасного мистецтва Музею історії Києва діяв проєкт «*Servus, Баваріє – фотовиставка білоблакитного раю*», який презентувало Бюро Вільної держави Баварія в Україні (Німеччина). Завдяки світлинам Грегора М. Шміда українці мали змогу ознайомитися з баварськими ландшафтами, які тісно переплелися з природою, новітніми технологіями, культурою, традиційними народними звичаями і релігійністю.

Під почесним патронатом Генерального Консульства Республіки Польща у Львові 4 червня в Національному музеї у Львові ім. А. Шептицького відкрито виставку «Слово стало тілом». У експозиції – сучасні ікони, створені під час роботи XII Міжнародного пленеру іконописців «Новиця – 2020» (Польща).

За кордоном

Юна українська художниця В. Булич перемогла на міжнародному мистецькому конкурсі *XI Space Foundation International Student Art Contest* у категорії «17–18 років» (США). Головна тема цьогорічного заходу – «Як космічні технології допомагають покращувати життя на Землі».

Музеї. Охорона культурної спадщини В Україні

10 червня команда Національного музею Голодомору-геноциду зустрілася у столиці з польськими колегами: заступницею директора Музею історії Польщі Анною Пекарською, керівником відділу міжнародних проєктів цього ж музею Войцехом Кальватом та директором Польського Інституту у Києві, радником Посольства РП в Україні Робертом Чижевським. Команди обмінялися досвідом та обговорили можливу майбутню співпрацю. Також гостям провели оглядову екскурсію експозицією музею.

10 червня Варшавський музей сучасного мистецтва та Інститут Адама Міцкевича за підтримки Генерального Консульства Республіки Польща у Львові та Львівської міської ради представили в Національному музеї у Львові ім. А. Шептицького масштабний мистецький проєкт «Генрик Штрєнг/Марек Влодарський та львівський модернізм». До експозиції увійшли роботи довоєнного періоду, які митець створив у Парижі та Львові, а також живопис воєнного часу. Виставка діє до 29 серпня.

А 12 червня у Львові в рамках міжнародної мистецької резиденції *Modernism for the Future 360/365* танцювальний колектив *Nuepiko* (Литва) разом із українськими колегами Ю. Скибою, В. Васьків та Х. Скорубською представив перфоманс «ДНК будинку», натхненний історією, стилістикою та атмосферою

рою Будинку профспілок Львівщини. Для цього митці кілька днів досліджували інтер'єр та екстер'єр будівлі. *Modernism for the Future 360/365* – міжнародний проект із дослідження модерністської спадщини у різних країнах Європи, що реалізується організацією *Kaunas 2022* (Каунас, Литва) у партнерстві з *Intercommunale Leiedal* (Кортрейк, Бельгія), *Vaizard* (Брно, Чехія) та Інститутом стратегії культури (Львів, Україна).

За кордоном

До 30-річчя незалежності нашої країни під патронатом перших леді Литви та України – Діани Науседієне та О. Зеленської – та за підтримки Міністерства культури Литовської Республіки й Міністерства культури та інформаційної політики України в Національному художньому музеї Литви з 3 червня по 25 липня діяла виставка видатного українського авангардиста «Олександр Богомазов: творча лабораторія». У експозиції представлено 36 творів митця із зібрань Національного художнього музею України та Мистецького арсеналу. Це друга виставка українсько-литовського культурного проекту «Цикл міжнародних виставок «Національні музеї Литви і України».

У Туреччині цього місяця запрацювали одразу два україномовні аудіогіди – в Археологічному музеї Анталії та в Музеї Св. Миколая у Демре. Проекти реалізовано в межах ініціативи першої леді України О. Зеленської з поширення української мови й впровадження україномовних аудіогідів у найбільш знакових місцях світу.

За підтримки Українського культурного фонду 14–20 червня дослідники громадської організації «Вирій» здійснили другу пошукову експедицію «Стежками предків», основна мета якої – фіксація культурної спадщини українців, які до середини ХХ ст. проживали на теренах сучасної південно-східної Польщі. Цього разу дослідники відвідали Сяніцький повіт, де зробили фото та відеофіксацію майже 100 існуючих та зниклих сіл. Результатом експедиції стане видання друкованого та онлайн путівника теренами Сяніцького повіту та апробація культурно-пізнавального маршруту для гідів та екскурсіводів з Львівщини.

Креативні індустрії

За кордоном

Проект «Мама зрозуміє і підтримає» українського креативного агентства *Saatchi & Saatchi Ukraine* отримав «Срібного лева» на фестивалі реклами та креативу «Каннські леви 2021» в категорії зовнішньої реклами (Франція). Проект присвячено ЛГБТ-кампанії.

Туризм

В Україні

23 червня Кабінет Міністрів України прийняв постанову про денонсацію Угоди про співробітництво в галузі туризму, підписану 23 грудня 1993 року в м. Ашгабаті, та підтвердив намір не ставати учасником Угоди про Раду з туризму держав-учасниць Співдружності Незалежних Держав, укладеної 30 травня 2012 року в м. Ашгабаті. Однією зі сторін цих Угод виступає Уряд Російської

Федерації. У зв'язку зі збройною агресією РФ проти України фактичне співробітництво з Росією припинене, а перспективи налагодження такої співпраці, у тому числі в рамках згаданих Угод, надалі відсутні.

10 червня прем'єр-міністри України та Хорватії Д. Шмигаль і Андрей Пленкович провели онлайн-зустріч, на якій серед іншого йшлося про відновлення туризму між країнами після карантинних обмежень через *COVID-19*, зокрема можливості взаємного спрощення в'їзду для громадян.

У червні розпочалася реалізація проєкту «Дослідження та збереження єврейської культурної спадщини на прикордонній території» у рамках Програми транскордонного співробітництва Європейського інструменту сусідства «Угорщина – Словаччина – Румунія – Україна 2014–2020». Мета проєкту – підвищити конкурентоспроможність на кордоні Європейського Союзу в районі міст Івано-Франківськ та Сігет (Румунія) на принципах співпраці та добросусідства шляхом спільної туристичної капіталізації мультикультурної спадщини, а також виявлення, збереження та промоція єврейської спадщини як важливої частини місцевої історії. Загальна вартість проєкту становить понад 338 тис. євро. У рамках української складової заплановано ремонт частини водовідведення Синагоги, встановлення зовнішнього освітлення, 10-ти меморіальних дощок та створення «єврейського» туристичного маршруту містом. Проєкт втілює Департамент інвестиційної політики Івано-Франківської міської ради у партнерстві з Музеєм м. Марамуреш (Сігет, Румунія).

За кордоном

30 червня міністр туризму і старожитностей Єгипту Халед Аль-Анані під час пресконференції з українськими журналістами у Каїрі заявив, що влада Єгипту працює над запровадженням україномовних аудіогідів у всіх нових та оновлених музеях країни. Крім того, Агентство з просування туризму Єгипту працює над створенням «гарячої лінії» для туристів українською мовою, а готелі, які приймають українців, отримали розпорядження дублювати всі інформаційні матеріали українською мовою.

16 червня Надзвичайний і Повноважний Посол України в Угорщині Л. Непоп і заступник генерального директора Угорського туристичного агентства Ласло Кьоннід обговорили можливі шляхи активізації українсько-угорської співпраці у сфері туризму та узгодили низку спільних проєктів з популяризації туристичного потенціалу, культурно-історичної спадщини та гастрономічного надбання обох країн. Окрему увагу було приділено питанню запровадження україномовних аудіогідів в Угорщині.

Офіційна делегація КМДА на чолі з М. Хондою спільно із туристичними асоціаціями Києва – Всеукраїнською асоціацією в'їзного туризму, Всеукраїнською асоціацією медичного туризму, Всеукраїнською асоціацією бізнес-туризму, Всеукраїнською асоціацією гастрономічного туризму, Всеукраїнською асоціацією гідів, Всеукраїнською асоціацією готелів – презентували туристичну привабливість української столиці для представників туристичного бізнесу Азербайджану (8 червня) та Туреччини (10 червня). Підсумком візиту до Азербайджану стало підписання трирічного Плану практичних дій («Дорожньої кар-

ти») співробітництва у сфері туризму між туристичними асоціаціями Києва та Баку. А за результатами зустрічі в Туреччині досягнуто низки домовленостей між представниками турбізнесу, зокрема домовлено про підписання меморандуму про співпрацю між Всеукраїнською асоціацією гастрономічного туризму і турецькою стороною.

29 червня у рамках міжнародної гастрономічної конференції в Любліні (Польща) Рівненська міська територіальна громада підписала угоду з владою Любліна про співпрацю у сфері гастрономічного туризму. Передумовою договору стало укладення угоди про партнерську співпрацю між містами Рівне та Люблін (1 жовтня 2013 року) та спільна реалізація проекту «Культурна спадщина кухні – просування кулінарних традицій через професіоналізацію гастрономічної пропозиції Любліна та Рівного» (профінансовано за підтримки ЄС у межах Програми транскордонного співробітництва Польща – Білорусь – Україна).

Література В Україні

23–27 червня у Києві в змішаному форматі відбувся ювілейний X Міжнародний фестиваль «Книжковий Арсенал» із фокус-темою «Оптимісти Скептики». Форум запропонував 261 подію: презентації, дискусії, концерти, перформанси, лекції, виставки. До фестивальных подій долучилися і закордонні учасники: письменниця та культурна менеджерка Юдіт Шифферле, графічний дизайнер Йонас Фьогелі (Швейцарія), ілюстратор, керівник Центру книжкового мистецтва у Тбілісі Отар Каралашвілі (Грузія), авторка коміксів і художниця Мігле Анушаускайте (Литва), художник-плакатист Петр Банков (Чехія) тощо. Однією з ключових подій цьогорічного фестивалю стала презентація українського перекладу книги «Велика президентка маленької країни. Історія Далі Грибаускайте» Дайви Ульбінайте (вид-во «Наш формат») за участі самої авторки та колишньої президентки Литви Далі Грибаускайте. Окрім біографії героїні, книга розкриває особливості політики національного лідера, як всередині країни, так і у зовнішніх стосунках, торкається жіночого лідерства та життєвої мотивації. У рамках «Книжкового Арсеналу» свої твори представили також інші закордонні автори: історик Ніколя Верт (Франція) презентував нову книгу «Les grandes famines soviétiques» («Голод у СРСР. 1930-ті роки», ще не перекладена українською); письменник Владімір Камінер (Німеччина) – «Втрачене літо. Дойчланд курить на балконі» (вид-во «Комора»); Томаш Гживачевський (Польща) – «Кордони мрій. Про невизнані республіки» (вид-во «Книги – ХХІ»); письменниця та ілюстраторка Аушра Кюдулайте (Литва) – «Щастя – це лисичка» (вид-во «Чорні вівці»). Варто згадати також презентацію книги інтерв'ю І. Ківи «Ми прокинемося іншими: розмови з сучасними білоруськими письменниками про минуле, теперішнє і майбутнє Білорусі» (вид-во «Книги – ХХІ» у рамках серії «Бібліотека Українського ПЕН»), у якій безпосередньо взяли участь герої видання – Тетяна Нядбай, Юлія Цімафеева, Андрій Хаданович, Альгерд Бахаревич та ін. Серед спеціальних подій цьогорічного фестивалю – представлення проекту «Паперові міста: між Україною та Німеччиною» від письменниці та перекладачки Верени Нольте; концерт українсько-німецької дружини

«Співочі кажани» за участі Владіміра Камінера, Юрія Гуржи та С. Жадана; лекція художниці-аніматорки Амелі Коше «Картинки, що рухаються – між анімацією та ілюстрацією», організована Посольством Швейцарії в Україні; «Україна – Шотландія: літературний проєкт співпраці», реалізований у партнерстві з фестивалем *StAnza Scotland's International Poetry Festival* (Велика Британія) та за підтримки програми ЄС «Дім Європи»; дискусія «“Лідана” – “Букрек”»: румунсько-українськими літературними стежками» за участі дипломатичного радника Раду-Міхаїла Філіпа та видавця Дана Агеоргічессі (Румунія). Традиційно під час форуму було оголошено результати Конкурсу «Найкращий книжковий дизайн», започаткованого в 2016 році Міжнародним фестивалем «Книжковий Арсенал» у співпраці з Гете-інститутом в Україні за підтримки Франкфуртського книжкового ярмарку та фонду «Buchkunst» (Німеччина). Гран-прі конкурсу та перемогу в номінації «Дитяча книга» здобула книжка «Куди і звідки» творчої майстерні «Аграфка» (Р. Романишин, А. Лесів, «Видавництво Старого Лева»). У номінації «Візуальна книга» перемогло видання «НАРБУТ. Студії. Спогади. Листи (Реконструкція знищеного 1933 року «Нарбутівського Збірника»)» (вид-во «Родовід»); у номінації «Книга для читання» – «Як будувати на віки. Архітектура поза часом» К. Александера (вид-во «Основа»); спецпремія «За фотокнигу» – «Лілії» О. Чекменьова (вид-во «МОКСОР»); спецпремія «За культурологічне дослідження» – книга «Польоти уві сні і наяву» (видана Національним центром О. Довженка). Книги-переможці представляють український книжковий дизайн у міжнародному змаганні від фонду «Buchkunst» та експонуватимуться на міжнародних книжкових ярмарках у Лейпцигу і Франкфурті. Також «Книжковий Арсенал» удруге провів професійну програму «Література на експорт», мета якої – ознайомити іноземних видавців з можливостями українського книжкового ринку і спонукати їх до перекладів української літератури в своїх країнах. Цьогоріч проєкт організовано спільно з програмою ЄС «Дім Європи» й у партнерстві з *Creative Europe* та відділами публічної дипломатії МЗС України. Крім того, 27 червня відбулася онлайн-офлайн дискусія «Роль українського представництва у просуванні української книжки за кордоном: перші кроки в арабському світі», організована Посольством України в Лівані. Її учасниками стали: дипломатичні представництва України в Лівані, Саудівській Аравії, Єгипті, Кувейті, Тунісі, Марокко та Республіці Ірак, письменниця М. Гримич, перекладачі Імадеддін Раеф (Ліван) та О. Хоміцька (Україна), *Ukrainian School of Cultural Diplomacy Group*, а також поціновувачі літератури.

Експертна рада Українського інституту книги обрала 90 книжок, які перекладуть іншими мовами світу в рамках програми *Translate Ukraine 2021*. Загалом на конкурс надійшло 113 заявок. Найбільше підтриманих проєктів у Болгарії – 15 заявок, Німеччини – 13, Ірану – 10, Польщі – 9, США – 8, Північної Македонії – 7, у Хорватії та Литви – по 5. Переклади українських авторів також вийдуть у Аргентині, Нідерландах, Франції, Австрії, Італії, Греції, Республіці Кіпр, Чехії, Словаччині, Польщі, Латвії, Румунії, Сербії, Білорусі, Грузії, Азербайджані, Вірменії, Росії, Ізраїлі, Лівані, Ефіопії та Індонезії.

З нагоди Міжнародного дня захисту дітей 1 червня у стінах Верховної Ради України відбулася церемонія нагородження лауреатів Міжнародного кон-

курсу ілюстраторів книг для дітей та юнацтва ім. Р. Сахалтуєва, який проводиться Асоціацією УАніМА, Українською бібліотечною асоціацією, Українською асоціацією видавців та книгорозповсюджувачів, Тбіліською державною академією мистецтв ім. Аполлона Кутателадзе (Грузія), Білоруською державною академією мистецтв та іншими інституціями. Цьогорічними лауреатами конкурсу стали Ніно Наріманішвілі (Грузія) та Д. Анпілогова (Україна).

За кордоном

За сприяння Українського інституту книги нашу країну було представлено на LVIII Болонському ярмарку дитячої книги (Італія), який цьогоріч проходив у онлайн-форматі з 14 по 17 червня. УІК мав власну директорію на онлайн-платформі ярмарку *Global Rights Exchange*, де розмістив два англomовні каталоги: «New Books From Ukraine», до якого увійшли книги, що побачили світ 2020 року, а також ті, що вийшли за сприяння програми підтримки перекладів *Translate Ukraine*, та каталог українських ілюстраторів «Illustrators From Ukraine». У онлайн-ярмарку взяли участь 11 українських видавництв, серед яких «Віват», «Навчальна книга – Богдан», «Фоліо», «Видавництво Старого Лева», «Чорні Вівці» та ін., а також студія Новаторфільм» і компанія *Art Nation*. Загалом було презентовано 241 видання. Також вітчизняні видавці мали можливість долучитися до численних онлайн-заходів форуму через особисті онлайн-кабінети, проводити перемовини про укладання угод. Роботи чотирьох українських художників – М. Шевченко, Є. Бурчак, Ю. Юдаєвої та В. Константінова – потрапили на фестивальну віртуальну стіну ілюстраторів. А О. Драчковська увійшла до короткого списку LV Болонської виставки ілюстраторів.

В. Курико взяла участь у міжнародному фестивалі дебютних романів *European Festival of the First Novel*, який 3–6 червня проходив у м. Кіль (Німеччина). Авторка презентувала свою книжку «Вулиця причетних. Чернігівська справа Лук'яненка». Організатори традиційно підготували збірку з перекладами уривків творів дебютантів трьома мовами – англійською, німецькою та французькою. Це вдруге Україну було репрезентовано на *European Festival of the First Novel*, що стало можливим завдяки партнерству Українського інституту з фестивалем.

23 червня у рамках міжнародного фестивалю *First International Agnon Festival*, який в онлайн-форматі проходив у Єрусалимі (Держава Ізраїль) і був присвячений пам'яті нобелівського лауреата Шмуеля Йозефа Агнона, відбулася зустріч «Українські автори в Бучачі: Андрій Курков та Василь Махно». Складовою події стала віртуальна екскурсія до будинку Агнона в Бучачі, де народився і проживав письменник. Модерував екскурсію рабин Джеффри Сакс. Захід відбувся у співпраці з канадською недержавною організацією *Ukrainian Jewish Encounter*, ГО «Форум видавців» і Літературним центром імені Агнона (м. Бучач Тернопільської обл.).

Творча майстерня «Аграфка» (Р. Романишин та А. Лесів) здобула срібло на цьогорічному європейському конкурсі комунікаційного дизайну *European Design Award* за книжку «Куди і звідки». Тимчасом проекти шести українців –

М. Кіновіч, А. Шотко, І. Масляк, Т. Якунової, С. Майдукова й О. Штонди – відібрано до довгого списку престижної міжнародної премії *World Illustration Awards* від Британської асоціації ілюстраторів. У списку також дві українки за походженням, які проживають за кордоном: В. Кузьмук (Італія) та Ю. Осика (США).

7 червня відбулася офіційна презентація книги «Антологія української новелістики (кінця ХІХ – початку ХХ ст.)», яку видав Літературний клуб Ер-Ріада за ініціативи та сприяння Посольства України у Саудівській Аравії. До збірки увійшли арабські переклади малих творів І. Франка, М. Коцюбинського, В. Стефаника, М. Хвильового та Лесі Українки. Книгу доповнила стаття завідувача відділу класичної української літератури Інституту літератури ім. Т. Шевченка НАН України М. Бондаря. Видання відкривають вступні звернення від Надзвичайного і Повноважного Посла України в Саудівській Аравії В. Вахрушева, голови Літературного клубу Ер-Ріада Саліха Аль-Махмуда та колективу перекладачів. Автор ідеї проєкту та упорядник збірки – В. Мартинюк. Видання стало одним із перших реалізованих проєктів українсько-саудівського співробітництва в культурній сфері. Його буде передано до національних бібліотек та закладів вищої освіти Королівства, представлено у рамках місцевих та міжнародних книжкових ярмарків.

9 червня у Софії, в Національній бібліотеці Святих Кирила та Мефодія, відбулася презентація першого болгаромовного видання драматичної поеми «Бояриня» Лесі Українки в перекладі письменника Димитра Христова. Під час літературного вечора Надзвичайний і Повноважний Посол України в Болгарії В. Москаленко передав бібліотеці нове академічне 14-томне видання творів української письменниці від Волинського національного університету імені Лесі Українки. Художнім доповненням заходу стала виставка фоторобіт української етнографіні А. Сенік, на яких представлено серпанковий одяг, оспіваний класиками української літератури, зокрема Лесею Українкою.

29 червня за участі Надзвичайного і Повноважного Посла України в Угорщині Л. Непоп у Дебреценській бібліотеці ім. Петера Меліус Югаса проведено презентацію «Книги про долі з фронту/Уривки війни» журналістки угорського телеканалу *ATV* Ілдікі Епер'еші та українського репортера О. Качури, виданої угорським виданням «*Kossuth Kiadó*». Книгу написано у формі інтерв'ю з жителями сходу України, українськими військовими, добровольцями та волонтерами, переміщеними особами, а також з полоненим російським військовим – безпосереднім учасником агресії РФ проти України.

Релігія В Україні

1 червня Предстоятель Православної церкви України при особистій зустрічі у Києві нагородив військового капелана, підполковника Сил Оборони Естонської Республіки Айвара Сарапіка орденом святого великомученика Юрія Переможця за міжнародну підтримку та внесок у розвиток капеланства ПЦУ. На зустрічі також був присутній аташе з питань оборони при Посольстві Естонії в Україні полковник Вагур Мурулайд.

8 червня Глава Української греко-католицької церкви Блаженніший Святослав провів робочу зустріч із Надзвичайним і Повноважним послом Литовської Республіки в Україні Вальдемарасом Сарапінасом і радником литовського посольства Томасом Сікорскісом. Учасники обговорили стан державно-церковних і міжконфесійних стосунків у країні.

19–27 червня у Львові організували масштабну святкову програму до 20-ліття візиту Папи Римського Івана Павла II до України. Зокрема у Львівському музеї історії релігії відкрито фотовиставку «Вітаю тебе, Україно», на якій представлено світлини офіційного фотографа Папи – Артуро Марі з фондів музею. А 24–28 червня діяв мобільний музей «Дім св. Івана Павла II», де експонувалися особисті речі понтифіка. Експонати надав колишній особистий секретар Івана Павла II, а нині – Архієпископ-митрополит Львівський Мечислав Мокшицький (Польща).

За кордоном

У Валенсії (Іспанія) офіційно створено парафію УГКЦ. Відповідний документ 1 червня у храмі Пресвятої Діви Піларської своїми підписами затвердили Вікарій для східних католиків Андрес Мартінес Естебан і Генеральний вікарій Вісенте Фонтестад, документально оформив угоду – Канцлер Хосе Франсіско Кастелло Коломер. Капеланом новоствореної парафії є отець Василь Бойко.

8 червня митрополит Луцький і Волинський ПЦУ Михаїл відвідав Вселенського Патріарха Варфоломія у його родинному селі на острові Імброс. У зустрічі також взяв участь митрополит Імброський і Тенедоський Вселенського Патріархату Кирило.

Просвітництво

За кордоном

До 30-річчя незалежності України 15–21 червня Посольство України у Єгипті організувало в Каїрі Тиждень української кухні. Місію знайомства з національною кухнею виконали амбасадор української кухні у світі Ю. Ковриженко та шеф-кухар А. Калагурка. Захід став першим проєктом програми «Кулінарна дипломатія», що реалізується за підтримки Міністерства закордонних справ України.

Матеріал підготувала

Г. М. Іванченко

завідувачка сектору ДЗК
відділу НАУІ Інформцентру
з питань культури та мистецтва

Комп'ютерне опрацювання та редагування **І. Г. Піленко**

Формат 60x84/16. Умовн. друк. арк. 1,39. Б/т. Зам. 63. Безплатно

НБУ імені Ярослава Мудрого, Київ-1, Грушевського, 1. Тел. 278–85–12